

باسمه تعالی

نحوه نگارش مقاله پژوهشی

تحقیقی که یک محقق انجام می دهد از اهمیت زیادی برخوردار است و ممکن است تعداد زیادی از افراد آن را مطالعه کنند روی این اصل مقاله های که از کار محقق منتشر می شود باید به شکل قابل قبول و منطقی تنظیم و همه استانداردهای لازم در آن رعایت شود. به عبارت دیگر یک مقاله علمی ره آورد تجربه و تمرین در سازماندهی فکری است. به این معنی که نویسنده مقاله می آموزد تا نتایج پژوهشهای خود را به شکل منظم طبقه بندی کند و به ساده ترین روش بیان کند.

اکثر مقالات پژوهش از الگوی زیر پیروی می کنند.

عنوان ، چکیده یا خلاصه تحقیق ، مقدمه ، مواد و روشها ، نتایج ، بحث و نتیجه گیری ، سپاس ، و منابع.

عنوان:

موضوع چیست ؟

پاسخگویی به سؤالات:

چرا کاری را به انجام رساندم ، چه اهدافی داشتم ، در جستجوی چه چیزی بودم؟

مواد:

از چه چیزهایی استفاده کردم و شما چگونه از آنها استفاده کنید ؟

روشها:

چه کاری را و چگونه به انجام رساندم؟

نتایج:

چه اتفاقی افتاد ، چه به دست آوردم؟

بحث و نتیجه گیری:

این طرح چه کاربردهایی دارد و واقعه ای که رخ داد چه معنایی داشت

سپاس:

چه کسانی به من یاری رساندند؟

منابع:

در نگارش متن به گفته چه کسانی استناد کرده ام؟

۱-عنوان:

عنوان مناسب ، باید اطلاعاتی در مورد محتوای مقاله در دسترس خوانندگان قرار دهد به عبارتی باید مفهوم اصلی پژوهش را نشان دهد و به طور خلاصه مضمون اصلی پژوهش و متغیرهای اصلی و رابطه آنها را با هم مشخص کند.

عنوان مقاله باید کوتاه ، دقیق ، رسا و جذاب باشد . عنوان باید به گونه ای انتخاب شود که نظر خوانندگانی را که ابتدا فهرست مطالب را مرور می کنند جذب و جلب نماید . از عباراتی و غیره استفاده نگردد .

در صفحه عنوان مقاله به دنبال عنوان پژوهش نام مؤلف یا مؤلفان ذکر می شود و در سطر زیر آن نام مؤسسه ، بخش ، دانشکده یا دانشگاهی که هر یک از مؤلفان یا پژوهشگران در

آن مشغول به کار هستند ، درج میشود.

ترتیب قرار گرفتن نام مؤلفان به دنبال یکدیگر باید متناسب با میزان همکاری آنان در انجام پژوهش باشد . یعنی ابتدا نام کسی که بیشتر از همه در اجرای پژوهش نقش داشته ذکر میشود ، بعد نام کسی که از این لحاظ بعد از نفر اول قرار دارد . اما اگر میزان مشارکت همه افراد در اجرای پژوهش یکسان است اسامی آنان به ترتیب حروف الفبا به دنبال هم قرار می گیرند.

۲-چکیده:

در مجلات علمی چکیده و خلاصه مشابه یکدیگرند ، هر چند معنای آنها در فرهنگ لغات با یکدیگر متفاوت است . مجلات یکی از دو نام را بر می گزینند.
در آغاز مقاله پژوهشی خلاصه های بسیار فشرده از مراحل و نتایج پژوهش آورده میشود.
چکیده به خواننده کمک می کند تا به سرعت از محتوای مقاله آگاه شود . اغلب خوانندگان ابتدا چکیده یک مقاله را مطالعه می کنند و بر اساس برداشتهای خود تصمیم به مطالعه مقاله می گیرند . به عبارت دیگر ، خلاصه به مانند ویتترین هر مقاله عمل می کند . بنابراین سعی کنید چکیده را گیرا بنویسید و نکات اصلی پژوهش را در آن منظور کنید.

۳- کلمات کلیدی

بسیاری از مجلات از نویسندگان می خواهند تا کلید واژه هایی را برای مقاله خود ارائه دهند ، این کلید واژه ها در نمایه مجله ذکر می شوند و خوانندگان را به مقالات مورد نظرشان هدایت

می کنند . باید اطمینان حاصل کنید که این واژه ها تا حد امکان اختصاصی باشند تا خوانندگان مقاله به خوبی بتوانند بر آن تمرکز یابند . از ارائه عناوین کلی خودداری کنید .

۴-مقدمه

مقدمه باید پاسخگوی این سؤالات باشد : هدف شما از پژوهش چه بوده و درصدد دستیابی به چه نتایجی بودید ؟ بدین منظور در مقدمه باید موارد زیر گنجانده شود .

زمینه پژوهش:

شامل تعریف مشکل یا مسئله که تقریباً خلاصه ای از بیان مسئله در طرح های تحقیقاتی است . اهمیت مشکل و راههای مقابله با آن و عوارضی که تداوم آن ایجاد میکند .

-مروری خلاصه بر متون مرتبط و نتایج منطقی آنها که محقق را به انجام پژوهش فعلی تشویق کرده است ، بایستی در مقدمه گنجانده شود .

-در این قسمت بیان واضح هدف از انجام پژوهش و روش انتخاب شده برای حل مشکل نیز بیان می گردد .

۵-روش بررسی:

بخش روش ، قلب پژوهشنامه و مقاله است . در اینجا با این سؤالات روبرو می شوید : از چه مسائلی استفاده کردید و چه کردید ؟ بخش روشها باید با یک توالی منطقی شرح دهد که یک مطالعه چگونه طرح ریزی و اجرا شده است و داده ها چگونه تحلیل گردیده اند . تمامی موارد ذکر شده در این بخش را به تفصیل توضیح دهید . این بخش باید به گونه ای نوشته شود که

اگر محقق دیگری تصمیم به تکرار کار شما گرفت براحتی بتواند مطالعه را عیناً و یا به شکل دیگری انجام دهد. این بخش از چند بخش فرعی تشکیل می شود که عبارتند از:

الف - نوع مطالعه:

نوع مطالعه ای که در این پژوهش استفاده شده بیان می کنند.

ب - شرکت کننده ها

در این قسمت تعداد نمونه های شرکت کننده در پژوهش، انسان، حیوان و جنس، سن و سایر اطلاعات لازم در باره آنها و نیز نحوه شرکت دادن آنان بر پژوهش نوشته می شوند. روش نمونه گیری یا علت حذف برخی نمونه ها نیز بایستی بیان شود.

ج - مواد:

در صورتی که از مواد یا وسایل خاصی استفاده می شود، از قبیل مواد شیمیایی و داروها را به گونه ای که سایر پژوهشگران بتوانند شرایطی دقیقاً مشابه به شرایط شما پدید آورند را ذکر کنید.

در صورتی که از نام تجاری استفاده می کنید باید نام شیمیایی یا ماده فعال آن را در اولین قسمتی که نامی از آن به میان آمده به طور کامل ذکر کنید. بعضی مجلات از شما می خواهند که نام و نشانی تهیه کننده یا سازنده مواد را در مقاله بیان کنید. همواره مقدار دقیق دوز داروها را بگوئید، همچنین ذکر کنید که محلولها را با چه غلظتی و چگونه تهیه کرده اید.

د - روش جمع آوری داده ها:

در این جا ابزارهای پژوهش بیان می شود . منظور دستگاه ها ، ابزارآلات ، آزمونها، پرسش نامه و نظایر آن می باشند . اگر اسباب و تکنیک ها شناخته شده هستند یا در متون استاندارد وجود دارند نیازی به اطلاعات بیشتر نیست ولی برای لوازمی که کمتر شناخته شده اند ، باید اسم ، نوع و نام تولید کننده ذکر شود.

در معرفی پرسش ها و آزمونها ، ذکر تعدادی سؤال یا ماده نمونه در متن مقاله در بخش روشها ضروری است . در صورت لزوم نمونه کامل پرسشنامه یا آزمونها را در بخش پیوست بیاورید.

ه - شیوه اجرا

در این بخش تمام مراحل اجرا پژوهش به طور خلاصه وصف می شود .

و - رعایت اخلاق تحقیق:

رضایت های کسب شده و بخصوص بازنگری طرح تحقیق و تصویب آن توسط کمیته اخلاق در پژوهش باید ذکر شود.

ز - روشهای تحلیل آماری:

این روشها باید ذکر شود و آوردن نام نرم افزار مورد استفاده لازم نیست . اکثر آزمونها شناخته شده هستند و نیازی نیست که آنها را توضیح دهید در صورتی که روشی شناخته شده نیست باید منبع استخراج آن را ارائه کنید.

۶-نتایج

این بخش ، بخش ساده و توصیفی مقاله است که به بیان نتایج حاصل از آزمایش ها می پردازد.

هدف نگارش نتایج ، پاسخگویی به سؤالات تحقیق است ولی شرح یافته هایی را نیز شامل می شود که در فرضیات وجود نداشته و محقق ضمن اجرای پژوهش به آنها دست یافته است . لازم نیست تمام اطلاعات به دست آمده ارائه شوند ، این بخش باید فقط حاوی اطلاعات مرتبط با عنوان باشد . در ضمن گزارش نتایج آزمونهای آماری ، ذکر این نکته مهم که چه فرضیه هایی تأیید شده و کدام یک تأیید نشده است نیز ضرورت دارد .

در نگارش نتایج باید از جملات طولانی و تکراری خودداری کرد . بخش نتایج شامل مجموعه ای از متن ، جداول ، تصاویر ، نمودارها ، شجره نامه و ... می باشد . سعی کنید نتایج واضح باشد و تکرار غیرضروری اطلاعات متن ، تصاویر و جداول پرهیز کنید . فایده جدولها این است که نتایج را به طور دقیق و در یک فضای کم و به طور خلاصه ارائه می دهند به طوری که به آسانی با نتایج آماری مطابقت داده می شود . به هر حال هدف از ارائه جداول و شکلها این است که خواننده را جهت نتایج کمک کند ، اما اگر بیان نتایج در چند جمله در متن مطلب را به خوبی تفهیم کند نیازی به ارائه جدول و شکل نمی باشد . در بخش نتایج برای بیان این نکته که چرا فرضیه ها تأیید شده یا نشده اند نباید کوشش صورت گیرد . به سخن دیگر در این بخش جای بحث در باره یافته ها نیست . بهتر است موقع ارسال مقاله برای درج در مجلات ، جداول ، نمودارها و شکلها را داخل متن نگذارید بلکه جای آنها را در متن مشخص کرده و در صفحات جدا با ذکر شماره قرار دهید .

۷-بحث:

نتایج به دست آمده چه معنایی دارد ؟ : « در این قسمت باید به این سؤالات پاسخ دهید

نگارش بحث دشوارترین قسمت مقاله است و «؟ نتایج به دست آمده چه کاربردهایی دارد نیاز به تفکر دقیق دارد. حجم این بخش نباید بیش از یک سوم کل نوشتار باشد. می توان با رعایت نکته های زیر به بحث کافی دست یافت:

- خلاصه یافت همای مهم در یک پاراگراف در ابتدای بحث آورده شود.

- نتایج با کارهای قبلی مقایسه شود.

- کاربرد علمی و بالینی یافته ها به بحث گذاشته شود.

- بحث مشکلات پیش آمده با روشهای به کار رفته

- گذری به آنچه یافت نشده است.

- پیشنهاد کار بیشتر

- ارائه یک نتیجه گیری مختصر

بنابر این لازم است در قسمت بحث (۱) شباهتها و یا تفاوتهای بین نتایج پژوهش با پژوهشهای قبلی روشن شود (۲). نقاط ضعف پژوهش بیان شود (۳). کمکهایی را که یافته های پژوهش به روشن شدن مسأله و زمینه دانش آن کرده اند نیز معلوم شود. به بیان کل پژوهشنامه را به هم ربط می دهد.

در قسمت انتهای مقاله می توان از همکاران، تکنسین ها، منشی و سایر افرادی که در تهیه مقاله کمک کرده اند، سپاسگزاری نمود.

۸- فهرست منابع:

در بخش منابع یا مراجع ، فهرست آثار و اسنادی که در متن مقاله به آنها اشاره شده است می
آید.

دبیرستان دخترانه امام رضا(ع)-دوره اول

معاونت پژوهشی